

Bijlage 3

Zienswijzennotitie op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau milieueffectrapport Structuurvisie openbare ruimte Haarlem

Inleiding

Als onderdeel van de totstandbrenging van de Structuurvisie openbare ruimte Haarlem is een plan-milieueffectrapportage doorlopen, resulterend in het bij de Structuurvisie gevoegde milieueffectrapport. Vooraan in deze procedure is een notitie gepubliceerd waarin de voorgenomen onderzoeksaanpak werd geschetst, de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Hierop is de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen gegeven en zijn bij de Structuurvisie betrokken medeoverheden geraadpleegd. Deze notitie van zienswijzen vormt het verslag van deze inspraak.

Procedure

Het college heeft op 1 november 2016 een Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor het milieueffectrapport vastgesteld en vrijgegeven voor het inwinnen van zienswijzen. De kennisgeving hiervan werd gepubliceerd op 4 november 2016. Aan de bij de Structuurvisie betrokken medeoverheden en adviseurs is advies gevraagd. De termijn voor het indienen van zienswijzen en advies liep van 4 november tot 16 december 2016. In deze periode is ook een advies gevraagd van de commissie m.e.r.

Binnen de termijn zijn 14 reacties ontvangen. Hierop volgden nog drie zienswijzen na sluiting van de termijn. Hoewel zij formeel niet ontvankelijk zijn is besloten om deze wel mee te wegen met de andere zienswijzen.

Algemene reflectie op de inspraak

Er was een brede deelname aan de inspraak

Er zijn zienswijzen ontvangen van uiteenlopende partijen waaronder individuele burgers, wijkraden, belangengroepen en medeoverheden (Zie tabel 1). De ingediende zienswijzen geven blijk van een hoge betrokkenheid bij het zo goed mogelijk in kaart brengen en verbeteren van de milieueffecten van de Structuurvisie waarvoor het milieueffectrapport het instrument vormt. De gemeente dankt de indieners voor hun ideeën en inzet.

De inspraak heeft geleid tot aanpassingen in het onderzoek voor het milieueffectrapport

De reacties zijn meegewogen in het onderzoek voor het milieueffectrapport. Naar aanleiding van de zienswijzen zijn onderdelen aan het onderzoek toegevoegd dan wel breder of diepgaander onderzocht. Zo is meer aandacht besteed aan het onderzoeken van de verkeersgevolgen van het autoluw maken van de Kennemerbrug voor auto's (knip), en zijn diverse milieueffecten niet alleen aan de wettelijke norm getoetst maar ook vergeleken met gezondheidsadvieswaarden. Voorts zijn de gevolgen voor de CO₂-uitstoot bekeken van met name de Regioring. Ook adviezen om een voldoende ruim onderzoeksgebied te hanteren en gevoeligheidsanalyses toe te voegen zijn in het onderzoek verwerkt.

Verschillende zienswijzen gaan zowel over het milieueffectrapport als over de Structuurvisie

Een aantal zienswijzen richt zich mede of zelfs voornamelijk op de inhoud van de Structuurvisie. Vaak betreft dit voorstellen voor concretere voorschriften of criteria in de Structuurvisie, al dan niet om deze ook in het milieueffectrapport te kunnen toetsen. De inhoud van de Structuurvisie was geen onderwerp van deze inspraakronde, maar de opmerkingen en adviezen zijn wel meegewogen bij het opstellen van de Structuurvisie zelf. Ook zijn een aantal van deze reacties teruggekeerd in de participatie op de Conceptontwerp Structuurvisie.

Deze zienswijzennotitie gaat in op de (onderdelen van) zienswijzen die het milieueffectrapport betreffen. Voor de onderdelen die zich richten op de inhoud van de Structuurvisie wordt op hoofdlijnen verwezen naar de behandeling in de Ontwerp Structuurvisie en/of de participatienota bij de Conceptontwerp Structuurvisie.

Tijdens de inspraakperiode was nog geen volledige integrale Structuurvisie beschikbaar

Als bijlage bij de NRD was het Duurzaam ontwikkelingsmodel mobiliteit en ruimte opgenomen. Dit is een deelvisie waarin wordt uitgewerkt hoe de bereikbaarheid van stad en regio kan worden gegarandeerd door het slim organiseren van het mobiliteitssysteem. In deze visie waren onderwerpen als water, groen en klimaatadaptatie nog niet uitgewerkt. In de Structuurvisie zijn ook deze onderwerpen uitgewerkt. In de zienswijzen komen suggesties voor deze onderwerpen regelmatig aan de orde. Ook deze opmerkingen zijn meegewogen bij de Structuurvisie; in deze zienswijzennotitie wordt volstaan met verwijzing daarnaar.

Er zijn vragen over het inspraakproces gesteld

In enkele reacties werden vragen gesteld over de procedure van de inspraak. Daarin kwamen zorgen naar voren dat over de basis voor het milieueffectrapport, de Structuurvisie, onvoldoende participatie had kunnen plaatsvinden. Deze participatie op de Structuurvisie was echter voorzien op de Conceptontwerp Structuurvisie, vóór afronding van het milieueffectrapport. Eventuele consequenties voor het milieueffectrapport konden zodoende worden meegewogen. Alle indieners van zienswijzen op de NRD zijn persoonlijk geattendeerd op de mogelijkheid tot participatie op de conceptontwerp Structuurvisie in maart/april.

Enkele indieners verwachtten dat het college *voorafgaand* aan de onderzoeken voor het milieueffectrapport zou reageren. De reactie was echter gelijktijdig met het uitbrengen van het milieueffectrapport voorzien. Deze procedure is zo geregeld en vastgesteld in het collegebesluit om zorgvuldige afwegingen te kunnen waarborgen.

De Structuurvisie is een visie, en geen uitvoerings- of projectplan

Het milieueffectrapport sluit aan bij het abstractieniveau van de Structuurvisie, tenzij wetgeving of vastgesteld Haarlems beleid nadere criteria stellen. Dat houdt in dat suggesties voor detailuitwerkingen niet zijn meegenomen. Deze komen pas aan de orde bij de concrete uitwerking van projecten en uitvoeringsbeleid in vervolg op de Structuurvisie.

Overzicht van zienswijzen en verwerking

De zienswijzen, de reactie van de gemeente en de verwerking in het milieueffectrapport (MER) zijn samengevat in tabel 2.

Tabel 1 Overzicht indieners van zienswijzen en adviezen

ref. nr.	Datum	Participant (organisatie)
1.1 en 1.2	14-11-2016 12-12-2016 14-12-2016	Haarlemse bomenwachters
1.3	14-12-2016	IVN Zuid-Kennemerland Werkgroep Duurzame Leefomgeving
1.4	15-12-2016	Stadslab Atelier Oostwaarts
1.5	15-12-2016	Platform Haarlem Groener
1.6	15-12-2016	Wijkraad Frans Hals
1.7	15-12-2016	Bewoner 1
1.8	15-12-2016, 16-12-2016	Ondernemer
1.9	16-12-2016	Bewoner 2
1.10	16-12-2016	Bewoner 3
1.11	16-12-2016	Milieudefensie Haarlem
1.12	16-12-2016	Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland
1.13	16-12-2016	Gemeente Bloemendaal (Actief geraadpleegd bestuursorgaan)
2.1	17-12-2016	Fietsersbond(niet-ontvankelijk, inhoud wel meegewogen)
2.2	18-12-2016	Bewoner 4 (niet-ontvankelijk, inhoud wel meegewogen)
2.3	19-12-2016	Provincie Noord-Holland (actief geraadpleegd bestuursorgaan) (niet-ontvankelijk, inhoud wel meegewogen)

Tabel 2 Samenvatting schriftelijke zienswijzen op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de plan MER Structuurvisie openbare ruimte Haarlem

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
1.1 en 1.2	Haarlemse Bomenwachters, tevens onderschreven door Haarlem Groener	1. Krijgt groen niet te weinig aandacht in de Structuurvisie en in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau respectievelijk het MER?	Uw aandachtspunt komt terug in het milieueffectonderzoek (en in de Structuurvisie).	In de NRD kregen effecten op het groen(beleid) ook al aandacht, maar waren groen en water nog weinig uitgewerkt. De conceptontwerp Structuurvisie waarop het MER is gebaseerd is inmiddels wel 'volledig'
		A: Beoordeel kwalitatief: - maatregelen voor halen gewenste levensduur bijvoorbeeld door groeiplaatsverbetering, - relatie met al voorkomen van boomziekten, - inbreiding met gebouwen in groen, - impact CROW C niveau voor heesterplanten in woonwijken op levensduur.	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft het effect van het beleid en de mate waarin de doelen van de Structuurvisie bereikt worden wat betreft groeiplaats verbetering en prioritering van groen. Uw andere aandachtspunten vindt u niet terug in het milieueffectrapport of de Structuurvisie omdat zij niet passen binnen het abstractieniveau van de Structuurvisie.	Tot groeiplaatsverbetering behoren Structuurvisie-maatregelen zoals boombunkers, plantverbanden en prioritering groen in het afwegingskader (tov andere ruimteclaims). Op boomziekten en CROW niveau voert de Structuurvisie geen specifiek beleid, dus is dit ook niet in MER geanalyseerd. Gebouwen in groen zijn alleen onderwerp van de Structuurvisie voor zover zij een specifieke openbare functie hebben (bijvoorbeeld elektriciteitshuisjes). De Structuurvisie helpt tegen het opofferen van groen voor deze en andere openbare objecten door groen een hoge prioriteit te geven in het afwegingskader. De Structuurvisie gaat echter niet over de bebouwde omgeving (zoals woningbouw).
		B: Beoordeel kwantitatief: 1. maatregelen nodig voor voldoende groen in wijken voor leefbaarheid wijken	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport.	De beleidsuitspraken 'bomen hoofdbomenstructuur gemiddelde levensverwachting >80 jaar' en 'in elke straat zicht op tenminste 1 boom' worden kwalitatief beoordeeld. De beleidstrajecten 'waarde van groen' en 'meten is weten' agenderen ook kwantitatieve beoordeling en monitoring.

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		2. maatregelen om aantal bomen gelijk te houden. Nu vindt afname van m2 groen en aantal bomen plaats en straks is er geen ruimte meer voor herplantplicht (grootschalige bebouwing, grote infrastructurele werken).	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie, omdat dit een hoger detail- of uitwerkingsniveau vraagt dan dat van de Structuurvisie. Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug bij de participatiereacties op de Conceptontwerp Structuurvisie.	In de Structuurvisie zijn geen 'groennormen' opgenomen; de Structuurvisie wil integrale afwegingen bevorderen (met daarbinnen prioriteringen) en niet vanuit één specifieke beleidssector een dwingende (groen)norm opleggen. Voorts stelt de Structuurvisie kwaliteit bomen boven kwantiteit.
		3. Neem milieunormeringen volgens Environmental Health Perspectives (www.ehponline.org) over met betrekking tot a. Luchtverontreiniging b. Geluid c. Lichamelijke activiteit d. Opwarming (geen richtlijnen, relateren aan maximaal afkoeling met 4 graden door minder verkeer en ondoordringbare opp) e. Groene ruimte (volgens Europese werkgroep en WHO wonen binnen 300m lineaire afstand van groene ruimte>0,5 ha)	Uw aandachtspunt komt (gedeeltelijk) terug in het milieueffectrapport. Dit betreft toetsing geluid en luchtkwaliteit aan gezondheidsnormen (WHO/GGD). U vindt uw overige aandachtspunten niet terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie, omdat zij een hoger detail- of uitwerkingsniveau vragen dan dat van de Structuurvisie.	Het MER toetst luchtverontreiniging en geluid via berekeningen aan wettelijke normen en vergelijkt daarbij ook met gezondheidsnormen. Voor de andere onderwerpen geeft de Structuurvisie geen uitwerking of voorschriften op het voorgestelde detailniveau en dit sluit ook niet aan bij de globalere, op prioritering gerichte aanpak in de Structuurvisie. MER toetsing daaraan is dan ook niet passend.
		4. Meer SMART geformuleerde milieudoelstellingen ontbreken Onvoldoende aandacht voor verdichting wijken in relatie tot groen. Toename groen moet geen extra	U vindt uw aandachtspunten niet terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie, omdat dit een hoger detail- of uitwerkingsniveau vraagt dan dat van de Structuurvisie.	Uw aandachtspunt wordt ook besproken in de participatie op de ConceptontwerpStructuurvisie.

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		bebouwing motiveren.		
		5. Er is onvoldoende publiciteit gegeven en participatie geboden tav normering in de Structuurvisie.	Uw aandachtspunt heeft geen betrekking op de opzet van het milieueffectonderzoek. U vindt dit daarom niet terug in het milieueffectrapport	De Structuurvisie was op het moment van inspraak op de NRD nog sterk in ontwikkeling inclusief een voorzien participatietraject op het conceptontwerp van de Structuurvisie dat inmiddels heeft plaatsgehad.
		6. Gebruik TEEB-stad tool bij toetsen van projecten die openbare ruimte beïnvloeden.	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieueffectrapport of de Structuurvisie omdat dit betrekking heeft op de uitvoeringsfase na de Structuurvisie.	De Structuurvisie was op het moment van inspraak op de NRD nog sterk in ontwikkeling. Inmiddels bevat de Structuurvisie een beleidstraject 'waarde van groen'.
		7. Gebruik geactualiseerde gegevens over huidige verdichting per wijk voor bepalen waar meer bouw en minder groen acceptabel is.	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie omdat dit een hoger detail- of uitwerkingsniveau vraagt dan dat van de Structuurvisie.	De Structuurvisie legt geen groennormen op en heeft ook geen betrekking op de bebouwde omgeving.
		8. Bouw alleen het hoognodige en ga in overleg met minder verdichte metropool-gemeenten over bouwen in hun gemeente.	Uw aandachtspunt heeft geen betrekking op de opzet van het milieueffectonderzoek. U vindt dit daarom niet terug in het milieueffectrapport.	Woningbouw is geen onderwerp van de Structuurvisie openbare ruimte. Uw aandachtspunt wordt ook besproken in de participatie op de Conceptontwerp Structuurvisie..
		9. Maak zo snel mogelijk een groen-structuurvisie, visies zijn er al voor verkeer, water, wonen, ecologie e.d.	Uw aandachtspunt heeft geen betrekking op de opzet van het milieueffectonderzoek of de Structuurvisie. U vindt dit daarom niet terug in het milieueffectrapport.	Betreft een algemeen beleidsadvies buiten het kader van Structuurvisie en MER. De Structuurvisie openbare ruimte is een integrale visie waarin ook groen een belangrijke plek heeft gekregen. In de Structuurvisie worden wel een aantal beleidstrajecten geagendeerd waarin onderwerpen uit de visie verder

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
				worden uitgediept.
		10. Neem op bij bereikbaarheid & mobiliteit: a. maat van de maas in fietsnetwerk b. maat van netwerk recreatieve looppaden naar groengebied van formaat c. -<i>nieuwe knelpunten auto-en fietsverkeer</i> d. - analyse toename fietsen in relatie tot benodigde fietsnetwerk en aantal fietsparkeervoorzieningen	Uw aandachtspunten komen (gedeeltelijk) terug in het milieueffectrapport. Dit betreft een knelpuntenanalyse voor het autoverkeer. Uw andere aandachtspunten vragen een hoger detail- of uitwerkingsniveau dan dat van de Structuurvisie.	Een knelpuntenanalyse van het autoverkeer is opgenomen in het MER. Knelpunten voor de fiets zijn wel in de Structuurvisie geïdentificeerd (themakaarten) maar zijn alleen als onderdeel van het totale effect op het fietsgebruik impliciet beoordeeld, in overeenstemming met het detailniveau van de Structuurvisie.
		11. M.b.t Ruimtelijke kwaliteit stedelijk gebied: a. Kernvraag is hoeveel ruimte voor niet bouwen maar voor recreatief en ecologisch gebruik ontstaat b: Water en groen: kwantitatief beoordelen op basis van aantal woningen per ha, m2 (openbaar en privé)groen, aantal bomen per woning. Beoordeling via globale inschatting in m2 en aantal bomen	Uw aandachtspunt komt (gedeeltelijk) terug in het milieueffectrapport. Dit betreft een kwalitatieve beoordeling of inderdaad ruimte vrijkomt , o.a. voor de fiets. U vindt uw andere aandachtspunten niet terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie, omdat zij een hoger detail- of uitwerkingsniveau vragen dan dat van de Structuurvisie.	Gekozen is voor een kwalitatieve beoordeling of inderdaad ruimte vrijkomt , o.a. voor de fiets. Uw aandachtspunten worden ook besproken in de participatie op de Conceptontwerp Structuurvisie
		12. Wat betreft groen en water:	U vindt uw aandachtspunten niet	

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		a. focus in Structuurvisie vooral op groen voor recreatief en ecologisch gebruik, en water als compensatie voor verharding bij bouwprojecten b. Er bestaat geen vastgestelde norm voor groen per woning, maar wel staat in VROM Nota ruimte richtgetal 75 m2 groen per woning	terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie, omdat zij een hoger detail- of uitwerkingsniveau vragen dan dat van de Structuurvisie.	
		13. Wat betreft Cultuur historie: Waarden van zowel openbare ruimte, gebouwen en parken/tuinen, en ook grondwaterstand moet stabiel zijn en voldoende zijn voor fundering.	Uw aandachtspunten komen gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport	Aan de cultuurhistorische waarden is kwalitatief aandacht besteed in MER, ook wat betreft effecten Structuurvisie op grondwaterstand en funderingen .
		14. Wat betreft Verbinding met de omgeving: Uitdrukken in wonen binnen 300m afstand van een groene ruimte >0,5 ha	U vindt uw aandachtspunten niet terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie, omdat zij een hoger detail- of uitwerkingsniveau vragen dan dat van de Structuurvisie	
		15. Wat betreft Gezondheid en welzijn: (Milieunormen) a. geluid zie boven b. Lucht zie3 boven c. Mogelijkheden bewegen/barrièrewerking: ook kwantitatief beoordelen in m2 en aantal (locaties?) d. Hitte stress: er zijn geen richtlijnen maar toename groen en stedelijke	Uw aandachtspunt komt (gedeeltelijk) terug in het milieueffectrapport. Dit betreft een kwantitatieve beoordeling van geluid en luchtkwaliteit. U vindt uw overige aandachtspunten niet terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie, omdat zij een hoger detail- of uitwerkingsniveau vragen dan dat van de Structuurvisie.	Geluid en luchtkwaliteit zijn aan wettelijke normen en aan WHO-gezondheidsrichtlijnen getoetst. Hittestress beleid is nog in ontwikkeling en kan daarom niet in MER beoordeeld worden.

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		albedo verlagen temperatuur; minder verkeer en aantal ondoordringbare oppervlakken in steden kunnen voorzien in afkoeling.		
		16. Wat betreft Natuur: a. Natura2000 en NNN liggen niet binnen stadsgrenzen, worden deze wel meegenomen? b. Geldt de depositienorm ook voor oppervlakten met bestemming natuur in haarlem? c. Beschermden soorten: ook <i>kwantitatief beoordelen</i>: - Natuur in Haarlem zit in parken, openbare plantsoenen en tuinen - Toets aan ecologisch beleidsplan - Verbetering/ aantasting netwerk ecologische verbindingzones - Meer/minder m2 leefomgeving voor en aantallen van gewone soorten flora en fauna - Mogelijkheden voor compenserende en mitigerende maatregelen	Uw aandachtspunt komt (gedeeltelijk) terug in het milieueffectrapport. Effecten Natura2000 en NNN buiten Haarlem zijn opgenomen in het MER. Beoordeling effecten op stadsnatuur is kwalitatief, maar wel gedetailleerd, inclusief aandacht voor mitigerende maatregelen in het algemeen.	De invloed op N2000 en NNN gebieden is uitgebreid meegenomen in het MER, waar nodig en mogelijk kwantitatief. Er bestaan geen specifieke normen voor gevoeligheid stadsnatuur voor depositie en luchtkwaliteit. Wel vindt een gedetailleerde kwalitatieve toetsing plaats aan doelen uit het Ecologisch beleidsplan. Inclusief aandacht voor compenserende en mitigerende maatregelen. Er bestaan geen specifieke normen voor gevoeligheid stadsnatuur voor depositie en luchtkwaliteit.
		17. Wat betreft water: ook <i>kwantitatief beoordelen</i> a: ook rekening houden met extra bebouwing. b: m2 openwater, m2 tijdelijke waterberging m2 omzetting verharding	U vindt uw aandachtspunten niet terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie, omdat zij een hoger detail- of uitwerkingsniveau vragen dan dat van de Structuurvisie	De Structuurvisie gaat uit van de bestaande openbare ruimte. Kwantitatieve beoordeling past niet bij de hoofdlijnen en prioriteringsaanpak van de Structuurvisie

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		in open groen oppervlak (Steenbreek)		
		18. Wat betreft Ruimtelijke kwaliteit buitengebied, aantasting Landschappelijke en natuurwaarden: a. beoordeel naast Velserverbinding ook invloed Kennemertunnel b. Doe dit ook kwantitatief in m2 en normering voor natuur c. Toets ook aan de conclusies van de RekenkamerCommissie openbaar Groen: -samenhangend beleid, maak instrumenten voor verbinden functies met ambitie groen, openbaar groen in toekomst- en klimaatbestendig Haarlem. Incorporeer financiële en maatschappelijke waarde in afwegingskader middelen ontwikkeling en onderhoud groen	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft de invloed van de Kennemertunnel zowel als de Velserverbinding. U vindt uw overige aandachtspunten niet terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie, omdat zij een hoger detail- of uitwerkingsniveau vragen dan dat van de Structuurvisie.	De effecten op natuur in buitengebied, inclusief Velserverbinding en Kennemertunnel zijn uitgebreid onderzocht in het MER, met inbegrip van de berekening van de invloed van stikstofdepositie op Natura 2000 gebied (Kennemerland Zuid). Berekening van de individuele invloed van deze projecten behoort tot de realisatiefase. Haarlem hanteert geen groennormen per oppervlak of woning en dat wordt ook niet voorgesteld in de Structuurvisie. De aanbeveling van de Rekenkamer is nog niet uitgewerkt en vertaald en dit vindt ook niet plaats in de Structuurvisie. Zij kan daarom ook niet als toetsingskader voor het MER toegepast worden. Wel <i>agendeert</i> de Structuurvisie waardering en kwantitatieve monitoring van groen in de beleidstrajecten 'waarde van groen' en 'meten is weten'.

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
1.3	IVN Zuid Kennemer land	1. Worden er normeringen bepaald voor natuur in stad bij functionele wijziging van de leefomgeving van de gewone flora en fauna (niet rode lijst soorten)?	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft de uitwerking van het beleid uit de Structuurvisie op doelen van het Ecologisch Beleidsplan. Uw aandachtspunten normeringen op te stellen voor natuur in de stad vragen een dieper detailniveau dan dat van de Structuurvisie.	De Structuurvisie geeft op zichzelf geen kwantitatieve normeringen voor stadsnatuur. Wel draagt de prioritering van groen en water in het afwegingskader bij aan versterking van stadsnatuur tegen functionele wijzigingen. In het MER wordt de uitwerking van het beleid van de Structuurvisie op doelen van het Ecologisch Beleidsplan (ecologische hotspots, biodiversiteit) geanalyseerd. Dit is breder dan de rode lijst soorten.
		2. Schenk aandacht aan milieunormeringen en huidige verdichting woonwijken, mede gezien het Ecologisch Beleidsplan	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft het effect van het beleid uit de Structuurvisie op doelen met betrekking tot stadsnatuur.	Het MER onderzoekt de effecten van het beleid van de Structuurvisie op stadsnatuur. De Structuurvisie betreft de functies en prioriteiten binnen de openbare ruimte maar stelt geen normen op voor de omvang daarvan in verhouding tot de bebouwde ruimte. Hier kan het MER dus ook niet aan toetsen.
		3. Organiseer een bijeenkomst over de Structuurvisie/MER met groene groepen als KNNV, Vogelwerkgroep, IVZK en HB	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieurapport en de Structuurvisie, omdat het betrekking heeft op het inspraak- of participatieproces.	Over de concept Ontwerp Structuurvisie openbare ruimte is inmiddels gelegenheid voor participatie geboden. Daarnaast lopen er structurele overleggen met groene groepen waarin de punten regelmatig terugkeren.
1.4	Stadsatelier Oostwaarts	De zienswijze pleit met name voor een verbinding van Prins Bernardlaan en Oudeweg, ten behoeve van verbetering van de openbare ruimte rond gebied Spaarnwoude.	Uw reactie heeft geen betrekking op de opzet van het milieueffectonderzoek. U vindt uw aandachtspunten daarom niet terug in het milieurapport.	De zienswijze en de bijgevoegde visie betreffen de inhoud van de Structuurvisie en zijn niet geconcretiseerd naar de NRD respectievelijk MER
1.5	Haarlem	Ondersteunt en onderschrijft zienswijze	Beantwoording identiek aan	U vindt de reactie van de gemeente en de verwerking

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
	Groener	Haarlemse Bomenwachters (1.1/1.2)	zienswijze 1.1./1.2	in het MER terug onder nummer 1.1. /1.2.
1.6	Wijkraad Frans Hals	1. Onvoldoende participatie en onvoldoende overleg met WBO en wijkraad Frans Hals	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieurapport en de Structuurvisie, omdat dit gericht is op de procedure van de inspraak.	Inmiddels heeft participatie plaatsgehad op de Conceptontwerp Structuurvisie. Dit heeft niet geleid tot andere uitgangspunten voor het MER.
		2. Een algehele voorkeurs voorrang voor het OV is ontwrichtend voor verkeer; gelijkwaardige verkeersdeelnemers is beter	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft de vergelijking van knelpunten met en zonder de Structuurvisie.	Het totaalpakket van de Structuurvisie is gunstig voor de verkeersdoorstroming.
		3. Het afsluiten van de belangrijkste toegangswegen tot Haarlem Noord waaronder de Kennemerbrug leidt tot knelpunten, het zuidelijk deel is nu al overbelast	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Ook in de participatienota op de Conceptontwerp Structuurvisie wordt stilgestaan bij vragen met betrekking tot de Kennemerbrug.	De voorstellen maken deel uit van verschillende maatregelen die tezamen zorgen dat doorgaand verkeer waar mogelijk de regioring kiest en binnenstad en centraal stedelijk gebied autoluwer worden. Het totaalpakket is geanalyseerd in het MER, inclusief een vergelijking van knelpunten, en blijkt inderdaad dit gewenste effect te hebben.
1.7	Bewoner 1	1. Er heeft onvoldoende participatie plaatsgehad.	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieurapport en de Structuurvisie, omdat dit gericht is op de procedure van de inspraak.	Inmiddels heeft participatie plaatsgehad op de Conceptontwerp Structuurvisie. Dit heeft niet geleid tot andere uitgangspunten voor het MER.
		2. Wijziging van de functie van de Kennemerbrug is kapitaalvernietiging. Het Kennemerplein is onlangs nog geherstructureerd	Uw reactie heeft geen betrekking op de opzet van het milieueffectonderzoek. U vindt uw aandachtspunten daarom niet terug in het milieurapport.	De wijziging zal niet op zeer korte termijn plaatsvinden. Bovendien was reconstructie van het Kennemerplein nodig om meer redenen dan de kruisende autoverkeersstromen. In de participatienota wordt ook aandacht besteed

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
				aan vragen met betrekking tot de Kennemerbrug.
		3. Er zijn te weinig halteplaatsen voor het HOV in Noord.	U vindt uw aandachtspunten niet terug in het milieurapport en de Structuurvisie, omdat deze een hoger detail- of uitwerkingsniveau vragen dan dat van de Structuurvisie.	De provincie is concessieverlener voor het openbaar vervoer in deze regio. Samen met de provincie zorgt Haarlem voor een goed ov-netwerk in de stad. De strategische keuze van bushaltes maakt daar deel van uit. Zie ook de participatienota .
1.8	Ondernemer (tevens doorgestuurd via Wijkraad Frans Hals)	a. Er heeft onvoldoende participatie plaatsgehad	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieurapport en de Structuurvisie, omdat dit gericht is op de procedure van de inspraak.	Inmiddels heeft participatie plaatsgehad op de Conceptontwerp Structuurvisie. Dit heeft niet geleid tot andere uitgangspunten voor het MER.
		b. Afsluiting Kennemerbrug benadeelt ondernemers in noord en vooral langs Schoterweg/Rijksstraatweg; en zij zal sluipverkeer opleveren voor bewoners van andere straten.	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft de verkeersinvloed van het totaalpakket van de Structuurvisie inclusief het autoluw maken van de Kennemerbrug. In de participatienota wordt ook aandacht besteed aan vragen met betrekking tot de Kennemerbrug.	Verkeersonderzoek toont dat de maatregel op de Kennemerbrug er aan bijdraagt om autoverkeer naar de Regioring te bewegen en binnenstad en centraal stedelijk gebied autoluwer te maken, en dat het totaalpakket, zoals onderzocht in het MER, daarin ook slaagt. Knelpunten vergelijking in het MER laat zien dat het pakket van de Structuurvisie niet leidt tot nieuwe belangrijke knelpunten. Economische analyses zijn geen onderdeel van de Structuurvisie of het MER, maar kunnen eventueel een nadere rol spelen in besluitvorming in de realisatiefase. In de participatienota wordt ook aandacht besteed aan vragen met betrekking tot de Kennemerbrug.
		c. De Kennemerbrug is nodig voor	Uw aandachtspunt komt terug in het	De afsluiting van de Kennemerbrug is juist nodig om

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		bewoners van HLM Noord, voor het overige verkeer zijn er genoeg alternatieven die de Kennemerbrug al ontlasten (Randweg, Spaarndamseweg Waarderweg). De Kennemerbrug is nodig voor de levendigheid.	milieueffectrapport. Dit betreft de mate waarin de doelen, waaronder verbeteren verblijfskwaliteit, worden bereikt met de maatregelen in Noord. In de participatienota wordt ook aandacht besteed aan vragen met betrekking tot de Kennemerbrug.	andere functies, waaronder verblijfskwaliteit, te verbeteren (zoals verplaatsen van doorgaand autoverkeer naar de Regioring, verbeteren fiets/OV) Het MER toont aan dat deze maatregel daar daadwerkelijk aan bijdraagt.
1.9	Bewoner 2	Er heeft onvoldoende overleg/participatie plaatsgehad. Eerst had dialoog over de Structuurvisie gevoerd moeten, en daarna pas over het MER. De economische effecten van de Structuurvisie zijn onvoldoende gewogen/besproken met wijkraden en winkeliers.	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieuraapport en de Structuurvisie, omdat dit gericht is op de procedure van de inspraak (onvoldoende participatie/overleg).	Inmiddels heeft participatie op de conceptontwerp Structuurvisie plaatsgehad. Dit heeft niet geleid tot andere uitgangspunten voor het MER. Economische effecten zijn geen basiscriterium voor een milieueffectrapport, en passen wat betreft detailniveau in besluitvorming in de realisatiefase in vervolg op de Structuurvisie.
1.10	Bewoner 3	a. Complimenten voor de systematische uitwerking van keuzes voor prioriteringen.		De gemeente is blij met uw steun voor de gevolgde aanpak van de Structuurvisie.
		b. De afsluiting van de Kennemerbrug is bezwaarlijk. Andere wegen worden hoger belast waardoor nieuwe milieuhinder ontstaat naast ergernis en schade aan de lokale economie. De afsluiting veroorzaakt sluiptverkeer op andere plaatsen Het grootste knelpunt zijn fietsers die	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport.	Het effect op de milieuhinder van het totale pakket maatregelen is geanalyseerd in het MER, met inbegrip van verkeersverschuivingen en afslagen. Per saldo blijkt het effect van de Structuurvisie gunstig ten opzichte van de autonome ontwikkeling. De vergelijking van doorstromingsknelpunten in het MER laat zien dat het pakket van de Structuurvisie niet leidt tot nieuwe belangrijke knelpunten.

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		afslaan vanaf de Kennemerbrug, niet auto's.		Daarnaast focust de Structuurvisie ook niet op een oplossing voor een knelpunt op de Kennemerbrug, maar gaat uit van hoofdkeuzen, waaronder het meer ruimte geven voor HOV en fiets. Op deze plek kan dat met deze maatregel het beste tot uitdrukking komen. Economische analyses zijn geen onderdeel van de Structuurvisie of het MER, maar kunnen eventueel een nadere rol spelen in besluitvorming in de realisatiefase. In de participatienota wordt ook aandacht besteed aan vragen met betrekking tot de Kennemerbrug.
		c. Wordt met stimuleren en verleiden niet meer bereikt dan met dwang door knips?	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft de verkeerseffecten van het pakket aan maatregelen in de Structuurvisie en de effectiviteit om de doelen te bereiken.	Deze maatregel draagt er aan bij om autoverkeer gebruik te laten maken van de Regioring. We willen immers dat de automobilist om de stad heen rijdt in plaats van er dwars door heen. Dat stimuleren we bij voorkeur door de Regioring aantrekkelijk te maken. Maar op de Kennemerbrug is een extra zetje nodig. Anders blijft de route via de Bolwerken en de Rijksstraatweg namelijk té aantrekkelijk voor autoverkeer, wat de kans vergroot dat auto's niet de Regioring nemen maar dwars door de stad blijven rijden. Het is goed om in ogenschouw te houden dat een dergelijke maatregel de weg – letterlijk – vrij maakt voor de vervoersmiddelen waar we in de Structuurvisie juist meer ruimte voor willen maken: de voetganger, fietser en het (h)ov: - draagt bij aan de omvorming van de centrumring naar fietsring,

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
				- de oversteekbaarheid voor fietsers en OV op de Bolwerken wordt veel gunstiger als deze ingewikkelde autoverbinding er uit gaat. - kwaliteitsverbetering van de Bolwerken, - verbetert de kwaliteit van de looproutes. - bevordert duurzame mobiliteit, - draagt bij aan de realisatie van het uitgangspunt dat de auto te gast is in het centraal stedelijk gebied. Door deze kwaliteitstoename dragen knips belangrijk bij aan het stimuleren van en verleiden tot meer lopen, fietsen en OV gebruiken.
1.11	Milieudefensie	1. Waarom wordt de verwerking van de inspraak door de gemeente pas achteraf, in de planMER, bekend gemaakt. Op grond van artikel 5.3. van de inspraakverordening zou de rapportage van de inspraak tegelijk met de vaststelling van de NRD moeten plaatsvinden, dat is voorafgaand aan de feitelijke onderzoeken voor het MER .	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieuraapport en de Structuurvisie, omdat dit gericht is op de procedure van de inspraak.	De gemeente waardeert zeer de inzet en betrokkenheid van alle indieners van zienswijzen. Het is begrijpelijk dat het storend is indien langere tijd onduidelijk blijft hoe de gemeente de zienswijze verwerkt. In dit geval was dit onvermijdelijk voor een goede afweging en verwerking van alle zienswijzen, mede door de samenloop tussen opstellen van de conceptontwerp Structuurvisie en het MER dat hierop gebaseerd is. Omdat dit vooraf voorzien werd, is in het collegebesluit tot vaststelling van de NRD en opening van de inspraak vastgelegd dat de verantwoording in het MER zal plaatsvinden.
		2. De NRD bevat weinig informatie over diepgang, technieken, aannamen en planjaar.	Uw aandachtspunt komt terug in het milieueffectrapport. De gevraagde gegevens zijn opgenomen in het MER en de bijlagen	Een NRD geeft een schets op hoofdlijnen van de voorgenomen aanpak van het MER, geen gedetailleerd, ingevuld voorschrift. Door het vroege tijdstip in de m.e.r.procedure waarop de NRD

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
				verschijnt zijn lang niet alle details op dat moment al bekend. De gezochte informatie is wel in het MER en de bijlagen opgenomen.
		3. Veel onderzoeksresultaten worden volgens de NRD slechts via een kwalitatieve score gepresenteerd. Doe dit liever kwantitatief, onder andere met betrekking tot verkeersmodellen.	Uw aandachtspunt komt terug in het milieueffectrapport. Waar berekeningen zijn uitgevoerd zijn de rekenresultaten bijgevoegd naast de kwalitatieve effectscores.	De belangrijkste milieueffecten in het MER (geluid, luchtkwaliteit en stikstofdepositie op natuurgebied) zijn kwantitatief bepaald zoals aangekondigd in de NRD. Voor een afweging van effecten zijn kwalitatieve scores onontkoombaar, maar de onderliggende resultaten inclusief verkeersgegevens zijn eveneens bijgevoegd in hoofdtekst of bijlagen.
		4. Er ontbreekt een nadere beschrijving van werkwijze en uitgangspunten, bijvoorbeeld op de volgende punten: a. Gegevens wat betreft Milieu: -Lucht: welke stoffen, welke rekenmethodieken, welke grootheden -CO2 uitstoot mee berekenen?	Uw aandachtspunten komen terug in het milieueffectrapport.	Hiervoor is al aangegeven dat de NRD een aanpak op hoofdlijnen schetst in het beginstadium van de m.e.r.-procedure en dat veel details dan nog niet kunnen worden ingevuld. De onderzochte stoffen, de rekenmethodieken en grootheden zijn beschreven in paragraaf 4.3.2 en bijlage A8 van het MER. Het effect op de CO2 uitstoot is ingeschat op basis van gemiddelde ritlengtes en -aantallen voor de verschillende zones en bestemmingen.
		b. Gegevens over autonome ontwikkeling en planjaar: -Welk beleid wordt meegenomen als al vaststaand? - Voorbeeld Kennemertunnel, hier is al	Uw aandachtspunten komen terug in het milieueffectrapport.	Hoofddregel is dat in de autonome ontwikkeling alle reeds lopende, vastgestelde beleid is opgenomen. Per thema wordt hierop nader ingegaan in de hoofdstukken 3 en 4 van het MER. Voor het verkeersmodel en daarop gebaseerde

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		lang sprake van. Dit is toch zeker mee onderzocht? - Welke groeiscenario's zijn gebruikt (verkeer). - voer een gevoeligheidsanalyse uit voor een hoog en een laag groeiscenario. - Welk jaartal is als planhorizon genomen?		milieuberekeningen staan aanvullende gegevens in de bijlagen. De Kennemertunnel is onderdeel van de Structuurvisie variant. De informatie over groeiscenario's en planhorizon van met name het verkeersmodel is beschreven in par. 4.1. en bijlage A2 van het MER Een gevoeligheidsanalyse voor hoge en lage groei is eveneens onderdeel van het MER (par. 4.7.1).
		c. Gegevens over gebruikte voorspellingstechniek: - o.a. welk verkeersmodel?	Uw aandachtspunten komen terug in het milieueffectrapport.	Nadere informatie hierover is opgenomen in de toelichting bij het verkeersmodel in bijlage A2 van het MER. Basis is het verkeersmodel Noord-Holland Zuid versie 2.1.
		d. Plangebied - Welk gebied is als plangebied genomen? - Is straks ook de aantrekking van verkeer door de tunnel te zien? Dat is nogal verreikend!	Uw aandachtspunten komen terug in het milieueffectrapport.	Het studiegebied voor het verkeersmodel is beschreven in bijlage A2 van het MER. Dit is ruim waardoor de verkeerseffecten van de tunnel goed meegenomen worden In de participatienota wordt ook aandacht besteed aan vragen met betrekking tot de Kennemertunnel.
		e. gegevens over alternatieven - onderzoek ook een alternatief zonder de Kennemertunnel. Deze is sterk bepalend voor het effect van de Structuurvisie. Dit geeft ook info over volgorde van werken: eerste de resultaten die ook	U vindt uw aandachtspunten niet terug in het milieueffectrapport. Wel wordt hier aandacht aan besteed in het hoofdstuk Uitvoeringsagenda van de Structuurvisie, waarnaar wij kortheidshalve verwijzen.	Het MER gaat uit van de eindsituatie van de Structuurvisie. Tussentijdse situaties zijn daarin niet beoordeeld. De volgorde van uitvoering is onderdeel van een uitvoeringsprogramma dat wordt opgesteld na vaststelling van de Structuurvisie. De Uitvoeringsagenda bij de Ontwerp Structuurvisie geeft hiervoor een eerste aanzet. Onderdelen van de Structuurvisie die een potentieel

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		zonder tunnel kunnen.		relevant milieueffect kunnen hebben zullen bij daadwerkelijke realisatie of opname in bestemmingsplannen alsnog op milieueffecten beoordeeld moeten worden. Eventuele milieurisico's voor een situatie waarin onderdelen van de Structuurvisie vervallen of nog niet zijn uitgevoerd komen dan voldoende naar voren.
1.12	Vogelwerk-groep Zuid Kennemer-land	1. Er wordt onvoldoende aandacht gegeven aan natuur in de stad. Dat is in strijd met het Ecologisch Beleidsplan, dat ecologie een van de basisprincipes bij ruimtelijke planning noemt	Uw aandachtspunt komt terug in het milieueffectrapport.	Het MER en het conceptontwerp Structuurvisie waarop het gebaseerd is behandelt natuur en ecologie in en buiten de stad uitgebreid, mede aan de hand van doelen uit het Ecologisch Beleidsplan.
		2. Er wordt geen of onvoldoende aandacht gegeven aan het effect van de bouwopgave en verdichtingsopgave op groen en natuurwaarden in de stad. Neem deze effecten en te stellen randvoorwaarden, op basis van het bestaande groen per stadsdeel en per wijk	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieurapport en de Structuurvisie, omdat de Structuurvisie openbare ruimte voor dit onderwerp geen beleid vaststelt. Dit betreft het stellen van normen betreffende de bebouwde ruimte en verdichting.	Deze Structuurvisie betreft de openbare ruimte. Als referentie geldt de openbare ruimte zoals die volgens lopend beleid in 2040 zal bestaan. De Structuurvisie geeft een invulling voor deze ruimte met prioritering van de verschillende functies voor openbare ruimte, maar niet voor een toename of vermindering van het totaaloppervlak daarvan. Indirect versterkt de Structuurvisie wel de positie van groen, water en natuur ook of juist bij verdichting door deze een hogere prioriteit te verlenen ten opzichte van andere (openbare ruimte-)claims. Maar de Structuurvisie normeert niet -ook niet indirect- de bebouwde omgeving of de onderlinge verhouding met de openbare ruimte of functies daarbinnen. Het MER kan hier dus ook niet aan toetsen.
		3. Verwerk dit ook in het MER:	Uw aandachtspunten komen	Groen en natuur zijn belangrijke aandachtspunten van

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		- thema <i>woningbouw</i> en aandachtspunt groen en natuur in de stad. Nu alleen focus op beschermde natuurgebieden. - Neem ook op de <i>hotspots/potentiegebieden</i> uit het Ecologisch Beleidsplan en de verbindingszones, dus vul de beoordelingscriteria aan. Onderzoek niet alleen effecten op beschermde soorten: kies een benadering (liefst zo concreet mogelijk) die is gericht op verhoging natuurwaarden en biodiversiteit.	gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit geldt voor aandacht voor stadsnatuur en beoordeling aan de hand van doelen Ecologisch Beleidsplan, gericht op verhoging natuurwaarden en biodiversiteit. Uw aandachtspunt opname thema woningbouw vindt u niet terug in het milieueffectrapport en de Structuurvisie omdat de Structuurvisie op dit terrein geen beleid vaststelt.	het MER, inclusief stadsnatuur. Beoordeling aan de hand van doelen uit het Ecologisch Beleidsplan vindt plaats inclusief effecten op de hotspots / potentiegebieden en de verbindingszones. Het MER beoordeelt hiermee kwalitatief een breder effect op natuurwaarden en biodiversiteit, niet alleen beschermde soorten. Zoals hierboven al toegelicht is de bebouwde omgeving geen onderwerp van de Structuurvisie openbare ruimte.
1.13	Gemeente Bloemen- daal Ambtelijke zienswijze	1. Wat is de begrenzing van het plangebied (Stad Haarlem) en van het studiegebied (Regio)? En is de NRD wel voldoende kwantitatief op het punt van eventuele effecten buiten het studiegebied?	Uw aandachtspunt komt terug in het milieueffectrapport. Het studiegebied is ruim gekozen.	Het formele plangebied is op grond van de jurisdictie beperkt tot de gemeente Haarlem. Het studiegebied is de regio in ruime zin. Voor autoverkeer en afgeleide effecten op milieu en natuur is het gebied genomen waarbinnen een verkeersto- of afname van 500 motorvoertuigen per etmaal optreedt tov de autonome ontwikkeling. Zie ook bijlage A2 van het MER.
		2. En wat is de autonome ontwikkelingssituatie (referentie) op relevante wegen buiten de stad)?	Uw aandachtspunt komt terug in het milieueffectrapport.	Als best beschikbare benadering voor de toekomstsituatie is het prognosejaar 2030 van het gebruikte verkeersmodel Noord Holland Zuid genomen, waarin de deelnemende gemeenten hun voorziene ontwikkelingen tot dat jaar hebben opgenomen. De variant bij realisatie van de Structuurvisie in 2030 wordt hiermee vergeleken. Dit

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
				wordt nader besproken in par 4.1 en bijlage A2 van het MER.
		3. Beschrijf ook de samenhang tussen de sleutelprojecten. Met impact analyse voor situatie dat het ene project wel, het andere niet doorgaat (of veel later)	U vindt uw aandachtspunten niet terug in het milieuraapport. Wel wordt hier aandacht aan besteed in het hoofdstuk Uitvoeringsagenda van de Structuurvisie, waarnaar wij kortheidshalve verwijzen.	De sleutelprojecten zijn belangrijk voor de ontwikkelingsrichting van de stad als geheel en worden daarom op stadsniveau integraal verder uitgewerkt. Samen met de hoofdkeuzen worden deze projecten ingebracht in de gebiedsgerichte uitvoeringsagenda's, de regionale beleidsprogramma's en in de gezamenlijke regionale lobby bij de provincie en het Rijk. De impact, belang en samenhang van de sleutelprojecten is verschillend en daarom is de uitwerking ook verschillend. Elk sleutelproject krijgt vanuit de SOR een kader mee, dat op projectniveau nader moet worden uitgewerkt tot een plan In het MER staat het beoordelen van het totale effect van het beleid in de Structuurvisie, in zijn eindvorm, voorop. De verkeersmodel-varianten zijn daarop gebaseerd. Tussenfases zijn daarom ook niet doorgerekend, omdat op dit moment over volgordes en realisatietijdstippen te weinig vaststaat. Hierbij geldt dat na deze planMER individuele projecten nog steeds m.e.r.-plichtig kunnen zijn. Indien een project een belangrijke milieu impact heeft zal (een vorm van) milieueffectrapportage vóór de uitvoering nodig blijven. Die zal rekening houden met de situatie van dat moment met gerealiseerde en zekere projecten. Milieurisico's van een onvolledige

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
				uitvoering komen dan alsnog in beeld.
2.1	Fietsers- bond	1. <i>Procedureel</i>: inspreker stelt dat hij te laat was ingelicht, en daardoor te weinig tijd had voor de zienswijze. Daarnaast is strijdig met de inspraakverordening dat de reactie van de gemeente pas bij de ontwerp Structuurvisie verstrekt wordt. Ook wringt dat geen inhoudelijke reactie op de Structuurvisie gevraagd wordt. De keuzes in het DMR zijn gemaakt en zijn vertrekpunt van het onderzoek voor het MER.	U vindt deze aandachtspunten niet terug in het milieuraapport en de Structuurvisie, omdat zij gericht zijn op de procedure van de inspraak.	De kennisgeving van het voornemen een planMER op te stellen en van de mogelijkheid tot indienen van zienswijzen over de reikwijdte en het detailniveau ervan zijn correct gepubliceerd. De gemeente waardeert zeer de inzet en betrokkenheid van alle indieners van zienswijzen. Het is begrijpelijk dat het storend is indien langere tijd onduidelijk blijft hoe de gemeente de zienswijze verwerkt. In dit geval was dit onvermijdelijk voor een goede afweging en verwerking van alle zienswijzen, mede door de samenloop tussen opstellen van de conceptontwerp Structuurvisie en het MER dat hierop gebaseerd is. Omdat dit vooraf voorzien werd, is in het collegebesluit tot vaststelling van de NRD en opening van de inspraak vastgelegd dat de verantwoording in het MER zal plaatsvinden. Dit is ook in de NRD en de Kennisgeving van de inspraak vermeld. Op de Conceptontwerp Structuurvisie heeft participatie plaatsgehad vóór het afronden van het MER. In het kader daarvan zijn ook uw zienswijzen die u heeft ingediend naar aanleiding van de NRD besproken. Deze participatie heeft niet geleid tot andere uitgangspunten voor het MER.
		2. <i>Algemeen</i>: Er wordt weinig richting gegeven aan de werkwijze voor het totstandbrengen	Uw aandachtspunt komt terug in het milieueffectrapport. De gevraagde gegevens zijn opgenomen in het MER	Een NRD geeft een schets op hoofdlijnen van de voorgenomen aanpak van het MER, geen gedetailleerd, ingevuld voorschrift. Door het vroege

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		van het MER en er is geen informatie over diepgang, te gebruiken technieken, aannamen en planjaar	en de bijlagen	tijdstip in de m.e.r.procedure waarop de NRD verschijnt zijn lang niet alle details op dat moment al bekend. De gezochte informatie is wel in het MER en de bijlagen opgenomen.
		3. <i>Onderzoek varianten: onderzoek tweede variant</i> zonder grote maatregelen: knip Kennemerbrug, Kennemertunnel, vertramming Zuidtangente, Velsersboog). Inspreker betwijfelt het effect op de verschuiving van verplaatsingswijze van auto naar fiets, OV en lopen (modal shift) en de verplaatsing van autoverkeer naar de buitenrand hierdoor. Onderzoek daarom ook een variant zonder deze 4.	U vindt uw aandachtspunten niet terug in het milieuraapport en de Structuurvisie, omdat deze betrekking hebben op de uitvoeringsfase in concrete projecten en uitvoeringsbeleid in vervolg op de Structuurvisie.	De Structuurvisie is niet gebaseerd op vier grote maatregelen maar op een groot aantal verschillende, uiteenlopende ingrepen. Het modalshift effect moet door een veel breder totaal van grotere en kleinere maatregelen bereikt worden. In essentie het aanpassen van de openbare ruimte zodat deze uitnodigt tot het gebruik van alternatieven voor de auto waar dit kan. De genoemde verkeersmaatregelen maken hiervan slechts onderdeel uit. Vervallen van een of meer onderdelen daaruit zal noodzaken tot alternatieve oplossingen om hetzelfde te bereiken. Op basis van de onderlinge afhankelijkheden van de verschillende maatregelen in de Structuurvisie concludeert het MER dat onderzoeken van andere varianten niet wezenlijk bijdraagt aan het doel waar het MER naar streeft. In de Ontwerp Structuurvisie gaat het hoofdstuk Uitvoeringsagenda in op de uitvoering van de projecten en maatregelen. Ook in de participatienota wordt aandacht besteed aan uw voorstel om een variant te onderzoeken.
		4. <i>Kostenefficiëntie:</i> Let niet alleen op haalbaarheid maar	U vindt uw aandachtspunten niet terug in het milieuraapport en de	De Structuurvisie geeft geen invulling op het detailniveau dat noodzakelijk is voor een zinvolle

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		ook op kostenefficiëntie: welke maatregelen zijn het meest kostenefficiënt. Voer een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse uit. Voorbeelden in fietsstadrapport van de Fietzersbond.	Structuurvisie, omdat deze betrekking hebben op de uitvoeringsfase in concrete projecten en uitvoeringsbeleid in vervolg op de Structuurvisie.	kosten/baten analyse op dit moment. Vóór de definitieve realisatie van een aantal grote maatregelen (zoals de Kennemertunnel) is nadere besluitvorming nodig. Dan is ook het moment om eventuele verschillende uitvoeringsalternatieven met verschillende kostenaspecten te onderzoeken.
		5. <i>Onderzoek realistische plannen.</i> Veel plannen uit het HVVP zijn niet doorgegaan. De plannen moeten dus in alle opzichten realistisch zijn: concreet, uitvoerbaar, gericht op daadwerkelijke realisatie. (Een slecht voorbeeld was de knip in de Schoterweg)	Uw aandachtspunt komt gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft de beoordeling van de juridische haalbaarheid en praktische haalbaarheid van de beleidsvoornemens (geen eventuele strijdigheid met andere beleidsdoelen, bijdrage aan beoogde doelen).	In de kwalitatieve beoordeling van de beleidsvoornemens in het MER is de haalbaarheid beoordeeld. Dit betreft de <i>juridische</i> haalbaarheid vanuit de geldende regelgeving en de <i>praktische</i> haalbaarheid door eventuele onderlinge tegenstrijdigheden en versterking van keuzes te onderzoeken. De maatregelen blijken haalbaar, eventueel met mitigerende maatregelen. De <i>politieke / maatschappelijke</i> haalbaarheid is op zichzelf geen onderwerp van het MER. Wel beoogt de Structuurvisie een constanter en helderder afwegingsmethodiek en -procedure te bieden dan in de huidige praktijk. Het effect hiervan wordt in het MER eveneens beoordeeld.
		6. <i>Onderzoek een multimodaal netwerk, ook fietsmodel.</i> a. Indiener adviseert een echt fietsmodel te maken met gebruik van Big Data. Voorbeeld: Den Haag. b. Maak gebruik van data uit de Fietstelweek: waar komen	Uw aandachtspunten komen gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft de verkeerseffecten van de Regioring en gebruik van gegevens uit de Fietstelweek.	De verkeerseffecten van de Regioring zijn geanalyseerd in het MER (Hoofdstuk 4-1) dat laat zien dat deze maatregel effectief is wat betreft het doel om vooral doorgaand verkeer om Haarlem heen te laten rijden. De inzichten uit onder meer de Fietstelweek zijn gebruikt bij de totstandkoming van de Structuurvisie (o.a. de themakaart fietsnetwerk). In overleggen zijn

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		opstoppen voor en/of een lagere fietssnelheid, hoge fietsstromen: w��r moeten parallelle (ontvlochten) routes toegevoegd worden etc. c. Maak een koppeling met de motie 'maak budget voor de fiets' (10 november 2016) voor ontvlechten fietsroutes. d. Zie Fietsverkeer 38 e. Hoe omgaan met oudere(n) fietsers (Fietsverkeer 37) f. Met de Oostelijke Randweg gaat oost-west verkeer niet om Haarlem-Noord heenrijden, dus zeker niet over A9. Dan dus geen winst voor fiets.	Uw overige aandachtspunten vindt u niet terug in het milieuraapport en de Structuurvisie, omdat deze een dieper detail- of uitwerkingsniveau vragen dan dat van de Structuurvisie.	gegevens van de Fietzersbond met die van de gemeente vergeleken. De gegevens zijn op hoofdlijnen meegewogen in de beoordeling van effecten en bereiken van doelen in het MER. De voorgestelde concreetheid van maatregelen is echter pas aan de orde in de uitvoeringsfase na de vaststelling van de Structuurvisie. Uw aandachtspunten zijn met u besproken in het kader van de participatie op de conceptontwerp Structuurvisie. In de participatienota wordt ook aandacht besteed aan vragen met betrekking tot het belang van de fiets.
		<i>7.Gebruik van het fietsnetwerk in het HVVP en andere beleidsdocumenten</i> a. Het fietsnetwerk van de Structuurvisie is onvolledig; gebruik HVVP/OGV fietskaart en fietsknelpunten: 1. Provincie Noord-Holland 2. Zuid-Kennemerland 3. Inventarisatie Fietzersbond (aan projectgroep Structuurvisie gegeven juli 2016). b. In Fietsnetwerk Kennemerland staat onder meer het doortrekken van de Rode Loper (Dolhuysbrug) als eerste	Uw aandachtspunten vindt u gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft het gebruikte fietsnetwerk. Uw aandachtspunt met betrekking tot de Dolhuysbrug vindt u niet terug in het milieueffectrapport, omdat het betrekking heeft op de Structuurvisie en niet op de opzet van het milieueffectrapport.	a. Uw aandachtspunten betreffende het fietsnetwerk komt ter sprake in de participatienota. In het voor de Structuurvisie en het MER gebruikte fietsnetwerk zijn zo goed mogelijk de opmerkingen en kanttekeningen uit diverse contacten met de Fietzersbond verwerkt. Het is niet aannemelijk dat de conclusies uit het MER anders zouden worden door de overblijvende verschillen. b. Uw aandachtspunt betreffende de Dolhuysbrug komt ter sprake in de participatienota. De Dolhuysbrug is in het mobiliteitsmodel van de Structuurvisie niet strikt noodzakelijk voor het fietsnetwerk. Het mobiliteitsmodel van de Structuurvisie richt zich op een primair noodzakelijk

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		prioriteit. Waarom dan de Kennemerbrug afsluiten? De Dolhuysbrug lost het probleem van het kruisen fiets/auto wel op en is maatschappelijk haalbaar. Neem deze wel op. Hij stond ook in Structuurplan 2020 en Masterplan Spoorzone.		netwerk om groei van het fietsgebruik in de stad te ondersteunen. Aanleg van de Dolhuysbrug is echter ook niet strijdig met het mobiliteitsmodel uit de Structuurvisie.
		8. <i>Onderzoek van de modal shift</i> Neem onderstaande aandachtspunten mee in de Structuurvisie en in het MER onderzoek naar de modal shift. a. Hoe kan de modal shift onderzocht worden zonder duidelijke optekening daarvan in Structuurvisie? Er is veel inzet op voetganger en fiets, en op dure onhaalbare automaatregelen. Fietsmaatregelen zijn niet concreet. Wat betekent prioritering voetganger 1, fiets 2 etc? Hoe wordt dit uitgewerkt in beleid en uitvoeringsprojecten. De Structuurvisie is een blauwdruk; in hoeverre wordt dit vertaald naar concrete maatregelen op korte en middellange termijn? b. <i>De stimuleringsmaatregelen voor de fiets zijn onvoldoende uitgewerkt.</i> - Faciliteren is te passief;	Uw aandachtspunten komen (gedeeltelijk) terug in het milieueffectrapport. Dat betreft het (agenderen van) het volgen van de ontwikkeling van de modal shift, een kwalitatieve beoordeling van effecten van het beleid in de Structuurvisie op modal shift en barrièrewerking /samenhang fietsnetwerk. U vindt uw overige aandachtspunten niet terug in het milieurapport en de Structuurvisie, omdat deze betrekking hebben op de uitvoeringsfase in concrete projecten en uitvoeringsbeleid in vervolg op de Structuurvisie.	In het MER wordt aandacht besteed aan een noodzakelijke monitoring van de modal shift, waaronder het beleidstraject 'meten is weten' dat de Structuurvisie agendeert. De modal shift en verminderen van de barrièrewerking respectievelijk verbeteren samenhang fietsnetwerk zijn kwalitatief beoordeelde criteria in het MER. De modal shift moet door een groot aantal maatregelen gezamenlijk bereikt worden. Het is primair een uitgangspunt, geen doel van de Structuurvisie, al is er wel een wisselwerking in het uitnodigend maken van de openbare ruimte hiervoor. Naast dit laatste zullen wellicht ook andere maatregelen moeten worden gezocht. Een eerste aanzet daartoe zal in een uitvoeringsprogramma worden uitgewerkt. Over uw voorstellen is onder meer in het kader van de participatie op de Conceptontwerpversie van de Structuurvisie met u van gedachten gewisseld. In de participatienota komen deze onderwerpen terug.

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		- De voorbeelden fietsring binnenstad en gridstructuur fietsers zijn globale en vrijblijvende schetsen, geen fietsvisie of blauwdruk hoger fietsgebruik. - De Fietsring is een conceptueel beeld, maar de sterkste fietsstromen zijn <i>radiaal</i>. De Fietsring kent juist veel knelpunten (wachttijden). c. Zet in op - forse groei fietsgebruik ,meer ruimte , meer fietspaden , breder, scooters van fietspad- - potentie van de fiets als stedenbouwkundige drager - Uitbreiden fietsparkeren: (garages in de binnenstad, fietssvoorzieningen bij woningen, opnemen <i>fietsparkeernormen</i> in bestemmingsplannen - verbeteren samenhang fietsnetwerk (aangepak barrières, aanleg snelfietsroutes, doorfietsroutes binnen de stad) - Ontvlechten fietsroutes hoofdstructuurwegen (ook parallelle routes tussen hoofdwegen in, fietsnetwerk is fijnmaziger dan voor auto) - kwaliteitsverbetering fietsnetwerk		

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		(minder wachttijden onveiligheid bij verkeerslichten door fietsbruggen, fietstunnels en rotondes) - Zie ook adviezen uit Fietsstadrapportage (landelijk).		
		9. Onderzoek de werkelijke ruimte die vrijkomt door de Structuurvisie. a. De Structuurvisie is sterk stedenbouwkundig, kaarten zijn erg globaal. De kijk op de ruimte niet realistisch: minder auto's is niet meteen minder wegen als de rijstrookbreedte gelijk blijft. b. Wordt een opheffen van gebiedsontsluitingswegen bedoeld? Dat is dan niet realistisch. Ook opheffen van VRI's is niet altijd realistisch c. Met betrekking tot de sleutelprojecten is aanleggen van autoasfalt niet meer van deze tijd en niet realistisch gelet op de toekomstverwachtingen voor 2040 d. Het woord ontvlechting ontbreekt, dit is juist de grootste uitdaging: fietsroutes niet langs verkeersaders (motie 10 november 2016: maatschappelijk en politiek gewenst).	Uw aandachtspunten komen gedeeltelijk terug in het milieueffectrapport. Dit betreft een kwalitatieve beoordeling van het vrijkomen van ruimte, en een gevoeligheidsanalyse op basis van mogelijke toekomstige mobiliteitsontwikkelingen. U vindt uw overige aandachtspunten niet terug in het milieurapport en de Structuurvisie, omdat deze een dieper detail- of uitwerkingsniveau vragen dan dat van de Structuurvisie. Overwegend hebben zij ook betrekking op de realisatiefase na de Structuurvisie.	Het MER geeft een kwalitatieve beoordeling van de beleidsvoornemens, wat betreft effectiviteit, bereiken van doelen en haalbaarheid. Hieruit blijkt dat inderdaad ruimte vrijgespeeld wordt. Kwantitatief berekenen van de vrijkomende ruimte is niet mogelijk bij het globale en prioriterende karakter van de Structuurvisie. Nadere uitwerking in voldoende details, zoals aanpassen rijstrookbreedte, al of niet opheffen VRI's, volgt zelfs pas na de Structuurvisie (o.a. in een uitvoeringsprogramma). De extra ruimte is zodoende ook niet kwantitatief te beoordelen in het MER. In het MER wordt in een kwalitatieve gevoeligheidsanalyse verkend of toekomstige ontwikkelingen in mobiliteit tot ander beleid zouden leiden. Vooralsnog zijn er onvoldoende aanwijzingen dat met structureel minder wegen voor het autoverkeer zal kunnen worden volstaan. Uw aandachtspunten komen deels ook in de participatiernota terug.
2.2	Bewoner 4	1. Indiener is het eens met versterken van de OV-corridor en bevorderen van	Uw aandachtspunten komen gedeeltelijk terug in het	De gemeente waardeert de in uw zienswijze uitgesproken, beargumenteerde steun voor de aanpak

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
		de fiets, en met de knip voor autoverkeer in de Kennemerbrug. Want een autoluwe(re) Schoterweg is veiliger, minder verkeer in de krappe Frans Halsstraat is al een oude belofte, en de verbeterde Spaarndamseweg geeft voldoende mogelijkheden voor het in-en uitgaand verkeer. Dit maakt plannen van een renovatie van het Frans Halsplein naar een betere functie mogelijk.	milieueffectrapport. Dit betreft onder andere de opname van verkeersveiligheid, versterken OV-corridor en van de fiets, en invloed op aantal knelpunt als criteria voor de beoordeling in het MER.	en keuzen in de Structuurvisie op een aantal belangrijke aandachtspunten die deels ook in het MER terugkeren. In het MER is verkeersveiligheid toegevoegd als beoordelingscriterium en ook de invloed op verkeersknelpunten is onderwerp van het MER.
		2. Onderzoek ook een 'halve knip' voor autoverkeer op de Kennemerbrug als alternatief, dit is al eens besproken.	U vindt uw aandachtspunt niet terug in het milieurapport en de Structuurvisie, omdat het betrekking heeft op de uitvoeringsfase in concrete projecten en uitvoeringsbeleid in vervolg op de Structuurvisie.	Uw voorstel voor dit alternatief betreft een te sterk detailniveau voor het MER-onderzoek. De exacte invulling van de knip Kennemerbrug zal nog nader onderzocht worden, buiten het MER-kader, vóór realisatie. Bij de nadere uitwerking kan een alternatief als een halve knip ook onderzocht worden op effectiviteit.
2.3	Provincie Noord-Holland	1. Let op voldoende aandacht voor regionale milieueffecten, naast lokale.	Uw aandachtspunt komt terug in het milieueffectrapport.	Met name voor het verkeersmodel is een ruim studiegebied gekozen (zie bijlage A2 van het MER). In samenhang daarmee zijn regionale effecten op natuurgebieden (met name stikstofdepositie door verkeersemissie) en effecten op geluid en luchtkwaliteit ruim buiten Haarlem nauwkeurig in kaart gebracht en beoordeeld in het MER .
		2. Bespreek ook het effect van gefaseerde uitvoering sleutelprojecten	U vindt uw aandachtspunten niet terug in het milieueffectrapport. Wel	Het MER gaat uit van de eindsituatie van de Structuurvisie. Tussentijdse situaties zijn daarin niet

Ref. nr.	Participant	Zienswijze per onderdeel	Verwerking van de zienswijze	Toelichting
			wordt hier aandacht aan besteed in het hoofdstuk Uitvoeringsagenda van de Ontwerp Structuurvisie.	beoordeeld. De volgorde van uitvoering is onderdeel van een uitvoeringsprogramma dat wordt opgesteld na vaststelling van de Structuurvisie. De Uitvoeringsagenda bij de Ontwerp Structuurvisie geeft hiervoor een eerste aanzet. Onderdelen van de Structuurvisie die een potentieel relevant milieueffect kunnen hebben zullen bij daadwerkelijke realisatie of opname in bestemmingsplannen alsnog op milieueffecten beoordeeld moeten worden. Eventuele milieurisico's voor een situatie waarin onderdelen van de Structuurvisie vervallen of nog niet zijn uitgevoerd komen dan voldoende naar voren.